

Kadri Simson
majandus- ja taristuminister
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Teabevaldaja: Riigikontroll
Juurdepääsupiirang 06.02.2019 kuni auditi avalikustamiseni
Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2

Meie 6.02.2019 nr 2-1/80018/2

Märgukiri auditi „Riigi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ vahetulemuste kohta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisasas

Austatud majandus- ja taristuminister

Riigikontrollil on käimas audit „Riigi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne ja riigi tehingute seaduslikkus“. Selle raames tegid audiitorid 2018. aasta septembrist kuni detsembrini Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisasas järgmisi aastasiseseid audititoiminguid:

- kontrollisid riigi seisukohast oluliste tehingute vastavust riigieelarve seadustele ja raamatupidamises kajastamise õigsust ning sisekontrollisüsteemi toimimist järgmistes valdkondades:
 - liiklusregistri toimingute riigilõivude kogumine (9 kuu andmete põhjal),
 - toetuste saamine (8 kuu andmete põhjal),
 - toetuste andmine (8 kuu andmete põhjal),
 - tööjõukulude arvestus (9 kuu andmete põhjal),
 - majandamiskulude tegemine (8 kuu andmete põhjal),
 - tehingud põhivaraga (9 kuu andmete põhjal);
- tutvusid korruptsiooni ennetamiseks loodud sisekontrollisüsteemiga.

Riigikontroll ei tuvastanud liiklusregistri toimingute riigilõivude kogumisel, toetuste saamisel ja andmisel sisekontrollisüsteemi toimivuses, raamatupidamises kajastamises ega tehingute seaduslikkuses kontrollitud ulatuses olulisi puudusi.

Riigikontroll tuvastas eksimusi investeeringute ja majandamiskulude eelarvestamises ja raamatupidamises kajastamises, samuti leppetrahvi tulude kajastamises ja tegevusala koodi kasutamises, kuid need vead parandati auditi käigus.

Tehtud audititoimingute tulemusena soovib Riigikontroll juhtida tähelepanu järgmistele puudustele tööjõu- ja majandamiskulude arvestuses.

1. Tehnilise Järelevalve Amet on Rail Balticu projekti planeerimisel sõlminud lepingu tingimustel, mis ei võimalda jälgida lepingu täitmist ega teha järelevalvet tehtud tööde kvaliteedi üle

Tehnilise Järelevalve Amet on 2013. aastal korraldanud riigihanke ja sõlminud lepingu, mille järgi pidid valmima Rail Balticu trassi Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringute teemaplaneeringud, asjakohased detailplaneeringud, keskkonnamõjude hindamine ning raudtee eelprojekt ja raudteega seotud ehitiste eelprojektid. Lepingu täitmise summaks kujunes kokku 8 068 430 eurot käibemaksuta. Lepingus on fikseeritud tööde esitamise tähtajad, samas on välja toodud, et esitamine ei tähenda tööde aktsepteerimist. Lepingu järgi antakse tööd üle, koostades ja kinnitades kõigi tööde kohta korraga ühe üleandmise-vastuvõtmise akti.

Tööde eest tasumiseks on lepingus kokku lepitud maksegraafik, mille järgi tehtavad maksed ei ole seotud ametile esitatud tööde maksumusega. Samuti ei ole erinevate tööde maksumusi esitatud lepingu osaks olevas hanke pakkumuses, mistõttu ei ole võimalik määrata erinevate tööde maksumusi ega neid vastuvõtmisel eraldiseisva varana kajastada. Nimetatud lepingu alusel on Tehnilise Järelevalve Amet ajavahemikul 2013–2018 kajastanud kulusid, teadmata, kas tehtud maksed on vastavuses ametile esitatud tööde tegelike kuludega ja mis on iga konkreetse töö maksumus.

2018. aasta oktoobris allkirjastasid pooled üleandmise-vastuvõtmise akti, mille järgi on töövõtja oma ülesanded täitnud.

Kui tegemist on lepinguga, mis sisaldab erinevate tööde (planeerimine, keskkonnamõjude hindamine ja projekteerimine) tellimist, on Riigikontrolli hinnangul oluline, et edaspidi fikseeritakse lepingus iga töö maksumus eraldi, et neid töid oleks võimalik korrektselt eelarvestada ja raamatupidamises kajastada. Samuti on oluline, et vähemalt kord aastas (majandusaasta lõpus) koostatakse ja kinnitatakse tööde üleandmise-vastuvõtmise akt, kus fikseeritakse tehtud tööd ja nende maksumused, et tagada lepingu täitmise jälgimine ning võimaldada selgemalt teha järelevalvet tehtud tööde kvaliteedi üle.

2. Veeteede Amet ei ole Rukki kanali 2018. aasta töid korrektselt põhivaras kajastanud

2014. aastal võttis Veeteede Amet esimest korda põhivarana arvele Rukki kanali süvendamise kulud soetusmaksumuses 142 180 eurot kasuliku elueaga 20 aastat. 2018. aastal tehti kanalile hooldustöid väärtuses 673 700 eurot, mis kajastati põhivaras nii, et hoolduskulude summa liideti vara algsele maksumusele ning kasulik eluiga jäeti muutmata. Veeteede Ameti hinnangul on selliseid töid vaja teha ligikaudu iga kahe aasta järel.

Kuna nende varade kasulik eluiga erineb oluliselt, on Riigikontroll seisukohal, et kirjeldatud juhul ei ole korrektne liita algse vara soetusmaksumusele järgnevate perioodide hooldustööde kulusid. Õige on lähtuda avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist, mille kohaselt tuleb võrrelda 2018. aasta töid 2014. aastal tehtutega ning selgitada eelmise töö mahakandmise vajadus, analüüsida 2018. aasta tööde eraldi põhivarana arvele võtmise vajalikkust ning hinnata algse vara kasuliku eluea ümberhindamise vajadust.

Eeldusel, et 2018. aasta töödega sarnaseid töid tehakse iga kahe aasta järel, tuleks Riigikontrolli hinnangul hoolduse kulud kajastada eraldi põhivarana kasuliku elueaga kaks aastat. Selle järgi on 2018. aasta kulum ja amortisatsioonikulu arvestatud ligikaudu 71 000 võrra väiksemana. Auditi käigus võeti hooldustööd arvele eraldi varana ja määrati neile korrektne kasulik eluiga.

Riigikontrolli hinnangul on oluline kajastada tehingud nende majandusliku sisu ja eesmärgi järgi, et tagada finantsaruandluse korrektsus ning anda õiglane ülevaade varade väärtusest ja järelejäänud elueast.

Riigikontrolli soovitus majandus- ja taristuministrile: nõuda, et nii Veeteede Amet kui ka teised valitsemisala asutused hindaksid põhivara parenduste arvele võtmisel nende kasulikkust eluiga ja eelnevalt olemas olnud vara mahakandmise vajadust.

3. Eesti Geoloogiateenistusel puudub palgajuhend ja hankeplaan

Eesti Geoloogiateenistus alustas tegevust 2018. aasta alguses. 2018. aasta IV kvartalis läbi viidud audititoimingute ajaks ei olnud asutus kehtestanud palgajuhendit ega kinnitanud hankeplaani.

Geoloogiateenistuse selgituste kohaselt on lähtutud ministeeriumi palgajuhendist ning juhendi koostamisega tegeletakse 2019. aastal. Samuti on lubatud koostada hankeplaan 2019. aasta kohta.

Riigikontrolli hinnangul on palgajuhend ja hankeplaan sisekontrollisüsteemi olulised osad.

Riigikontrolli soovitus majandus- ja taristuministrile: nõuda Eesti Geoloogiateenistusest palgajuhendi kehtestamist ning hankeplaani koostamist.

4. Veeteede Ameti palgajuhend on aegunud

Tööjõukulude arvestuse auditeerimisel kontrollis Riigikontroll muu hulgas ka määratud palkade vastavust asutuse palgajuhendile. Selle käigus selgus, et Veeteede Ameti osa ametnike ja töötajate palgad on kõrgemad kui asutuse palgajuhendiga määratud vahemikud ja vastavad teenistustasemetele. Audiitorid tuvastasid, et selliseid olukordi esineb vähemalt 15 ametniku ja töötaja puhul, seda nii 2018. aastal kui ka varem teenistusse võetute puhul.

Asutuse selgitusel tegeletakse palgajuhendi uuendamisega ja seni jälgitakse tegelike töötasude määramisel Statistikaameti keskmise palga kasvu. Veeteede Amet planeerib uue palgajuhendi kehtestada 2019. aastal.

Riigikontrolli hinnangul on vaja palgajuhendit uuendada, et tagada palgasüsteemi ja riigi raha kasutamise läbipaistvus.

Riigikontrolli soovitus majandus- ja taristuministrile: nõuda Veeteede Ametilt palgajuhendi uuendamist.

Riigikontroll juhib tähelepanu, et kirjeldatud tähelepanekud on tehtud aastasiseste audititoimingute põhjal, audititulemused võivad enne auditi lõplikku valmimist tehtavate toimingute tulemusel muutuda. Auditi lõputoimingud tehakse 2019. aasta veebruarist kuni maini. Auditi lõplikud hinnangud koostatakse ja saadetakse Teile pärast auditi lõppu märgukirjaga 2019. aasta juunis.

Ootame Teile kirjalikku vastust märgukirjas tehtud soovitude kohta hiljemalt 20. veebruariks 2019.

Riigikontroll tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala teenistujaid meeldiva koostöö eest ning loodab, et esitatud tähelepanekutest ja soovitudest on abi sisekontrollisüsteemi tõhustamisel ning raamatupidamisarvestuse parandamisel ministeeriumi valitsemisalas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Angela Onno
Angela.Onno@riigikontroll.ee